

Aan burgemeester en wethouders

Zaaknummer	567717	Portefeuillehouder(s)	Cathelijne Bouwkamp
Programmamanager	Roland Heijnen		
Ambtenaar	Gielijn Blom Suzanne Hesseling	Vertrouwelijk	Nee
Telefoonnummer	0648185736 0631107960	Datum in college	18 mei 2021
		Datum fataal	Ja

Onderwerp: Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem Oost

Voorstel

1. Het Ontwikkelperspectief "Spoorzone Arnhem-Oost", fase 1 "de ambitie" vast te stellen;
2. De raad hierover te informeren met bijgevoegde raadsinformatiebrief;
3. De "Spoorzone Arnhem-Oost" te agenderen in de Verstedelijkingsstrategie Groene Metropool Arnhem Nijmegen, Foodvalley als sleutelgebied en hierover nadere afspraken te maken in het nog op te stellen Verstedelijkingsakkoord met het Rijk;
4. Het Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost te agenderen als bouwsteen voor de werkagenda Toekomstbeeld OV 2040, landsdeel Oost, uitwerking "Spoorzone Arnhem-Oost".
5. Akkoord te gaan met de start van de volgende fase van het Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost, fase 2 "de uitvoeringsagenda".

Inleiding

Spoorzone Arnhem-Oost transformeerde van stadsrand tot onderdeel van de stad. Na de Tweede Wereldoorlog is de woningbehoefte groot en vanaf het eind van de jaren '50 breidt de stad zich snel uit richting het oosten met nieuwe wijken Het Broek en Presikhaaf. Het spoor komt daarbij steeds meer in het stedelijk gebied te liggen en definieert de verschillende wijken met een eigen karakter en tijdsgeest.

De spoorzone kent ook een aantal wijken waar de leefbaarheid en veiligheid onder druk staat, zoals Presikhaaf, Klarendal en 't Broek. De woningvoorraad is in deze wijken te eenzijdig en deels verouderd. Ook de leefomgeving is sleets en nodigt niet uit tot ontmoeting en verblijf. Door grootschalige infrastructuur zijn er veel barrières en is het stadsdeel ruimtelijk en sociaal versnipperd.

Hoewel er diverse uitdagingen liggen in de spoorzone, voelt iedereen ook wel de potentie van dit stadsdeel. Het ligt dicht bij de binnenstad, is goed ontsloten ook met het openbaar vervoer en het landschap is binnen handbereik, zowel Veluwe als de rivierklimaatparken aan de IJssel en Stadsblokken-Meinerswijk. Daarnaast grenzen er twee belangrijke "Hotspots" aan de Spoorzone

Arnhem-Oost; de Kenniscampus regio Arnhem en het IPKW. Voor Spoorzone Arnhem-Oost is het dan ook de uitdaging om de verschillende kansen te gaan verzilveren zodat we Trots op Oost kunnen zijn.

Het ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost (OP Spoorzone Arnhem-Oost) geeft uitwerking aan de ambities uit de Woondeal regio Arnhem Nijmegen, de Verstedelijkingsstrategie Groene Metropool (conform raadsinformatiebrief 27 oktober 2020) en de spooragenda van Arnhem en de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen.

In deze spooragenda wordt o.a. ingezet op versterking van de internationale verbindingen (ICE) naar Duitsland en het aanpakken van een aantal 'spoorse' opgaven in dit gebied (o.a. spoorknoop Oost, station Presikhaaf, een nieuw station Arnhem-Oost, en het spooreplacement).

Beoogd effect

Het beoogde effect van de vaststelling van het OP Spoorzone Arnhem-Oost is dat:

- De spoorzone Arnhem-Oost wordt geagendeerd als "Sleutelgebied" in het kader van de Verstedelijkingsstrategie Groene Metropool Arnhem Nijmegen, Foodvalley. Dit vormt de opmaat om nadere afspraken met regio en Rijk over de ontwikkeling van dit gebied te maken.
- Daarmee een start wordt gemaakt met de werkagenda spoorzone Arnhem-Oost in het kader van het TKOV2040 (landsdeel Oost) en zicht komt op de gewenste oplossingen en investeringen op het spoor in Arnhem.

Met het opstellen van OP Spoorzone deel 2 "de uitvoeringsagenda" de ambities worden uitgewerkt naar een uitvoeringsstrategie en participatie met stakeholders uit stad en regio plaatsvindt.

Argumenten

1.1 Het Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost geeft richting aan de ambities van Arnhem voor dit deel van de stad en vertaalt deze naar een werkend perspectief voor de spoorzone. Het vormt de basis voor het gemeentelijk handelen en de participatie in het vervolg.

In het OP Spoorzone Arnhem-Oost is dat als volgt vertaald:

- **Energiek;** versterken van de economische vitaliteit van Spoorzone Arnhem-Oost en de hotspots in het bijzonder. Het draagt bij aan het versterken van het Energie-profiel van de stad en de Human Capital agenda door in te zetten op het versterken van campussen in relatie tot het MKB.
- **Verbonden;** versterken van de verbinding tussen de wijken onderling, en in samenhang met de spoorse opgave met de gehele metropoolregio. Hiermee geeft het richting aan de spooragenda; betere (inter)nationale bereikbaarheid van de stad en het tegengaan van de barrièrewerking van het spoor in het gebied Spoorzone Arnhem-Oost.
- **Nieuwe Arnhemse Mix;** groei van de stad op een gezonde, groene en aantrekkelijke wijze accommoderen met het toevoegen van nieuwe woon-werkmilieus in balans met de huidige stad. Het biedt perspectief op de programmering van 8.000 tot 10.000 woningen en het streven naar meer werkgelegenheid in de periode tot 2040 in de verschillende deelgebieden.

- **Trots op Oost;** versterken van de leefbaarheid voor de huidige en nieuwe bewoners met het spoorpark Arnhem-Oost om ontmoeting, bewegen te stimuleren, de wijken te verbinden en ruimte te geven voor klimaatadaptatie en biodiversiteit.

Bovenstaande ambities sluiten aan bij de Arnhemse Lobby-agenda.

1.2 Informeert de raad ten aanzien van de voortgang van het Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost

Aangezien het college een besluit neemt over fase 1, de ambitie, van het ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost is er geen formele reden om het bij de raad voor besluitvorming aan te bieden. Om de raad te informeren wordt een raadsinformatiebrief voorgesteld. Deze sluit aan op de brief van 27 oktober 2020, stand van zaken versnellingslocaties Woondeal.

1.3 De "Spoorzone Arnhem-Oost" te agenderen als "Sleutelgebied" in de Verstedelijkingsstrategie Groene Metropool Arnhem Nijmegen Foodvalley want we willen hierover nadere afspraken met Rijk en regio.

De gemeente Arnhem werkt samen met Rijk en regio in verstedelijkingsstrategie Groene metropool Arnhem Nijmegen Foodvalley om te onderzoeken op welke wijze de verstedelijkingsopgave (groene leefomgeving, economie, bereikbaarheid en woningbouw) kan worden aangepakt. Aangezien in de Spoorzone Arnhem-Oost zowel nationale opgaven (spoorse opgaven) als lokale vraagstukken (stadsontwikkeling) samenvallen en een substantieel deel van de opgave gerealiseerd kan worden willen we dit gebied aanmerken als "Sleutelgebied". Hierdoor kunnen we nadere (investerings-) afspraken maken met het Rijk en de regio om hierop samen te werken.

1.4 Het Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost te agenderen als bouwsteen voor de werkagenda van het Toekomstbeeld OV2040 want hierin wordt de 'spoorse' opgave voor de Spoorzone uitgewerkt.

In het Toekomstbeeld OV 2040 van het ministerie van I&W (vastgesteld december 2020) is aangegeven dat er veel ontwikkelingen op het spoor zijn voorzien tot 2040, voor een groot deel ook in de directe omgeving van Arnhem.

Op 13 april jl. heeft de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen, mede namens Arnhem en diverse andere partijen, in een brief aan de informateur, de heer Tjeenk Willink, het nieuwe kabinet gevraagd om prioriteit te geven aan- en te investeren in de (inter)nationale spoorcorridor Randstad-Arnhem-Rhein Ruhr (A12 corridor). Een van de redenen om te investeren in deze verbinding is de sterke koppeling en impact die deze verbinding heeft op de verstedelijking langs deze corridor (wonen en economische ontwikkeling).

De spooropgaven uit het Toekomstbeeld worden op dit moment nader uitgewerkt in een "Werkplan" met betrokken partijen. Voor Landsdeel Oost, waar wij deel van uitmaken, wordt dat gedaan met de volgende partijen: provincies Gelderland en Overijssel, betrokken Regio's, waaronder de Groene Metropoolregio, ProRail, NS en andere vervoerders en het ministerie van I&W. Een van de uit te werken opgaven in dit werkplan is de Spoorzone Arnhem-Oost. Voor de verdere uitwerking hiervan is het Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost als vertrekpunt goed te gebruiken. De

betrokken partijen zijn over een concept Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost in maart jl. al geïnformeerd.

- 1.5 *Akkoord te gaan met de start van de volgende fase van het Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem Oost, fase 2 "de uitvoeringsagenda" want fase 1 vormt het vertrekpunt voor verdieping en participatie om tot uitvoering in de toekomst te komen.*

In de vervolgfase van het ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost, fase1 de ambitie, wordt de ambitie uitgewerkt naar uitvoeringsagenda. Deze uitvoeringsagenda is opgebouwd langs drie belangrijke pijlers:

- Beleidsonderzoek naar mobiliteitsvraagstukken, de economische opgave en leefbaarheid en klimaat (o.a. het spoorpark).
- Onderzoek en opstellen van de ontwikkelstrategie voor de verschillende deelgebieden om deze tot ontwikkeling te brengen.
- Participatie en communicatie om stakeholders uit stad en regio te betrekken bij de Spoorzone Arnhem-Oost.

Kanttelingen en risico's

- 1.1 *Er heeft nog geen participatie met stakeholders op de ambities van het Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost plaatsgevonden. Dit is beoogd in fase 2.*
- 1.2 *Voor huidige bewoners en ondernemers kan onzekerheid ontstaan ten opzichte van de bestaande situatie of ten aanzien van toekomstige investeringsbeslissingen want de ambities geven richting aan de ontwikkeling van het gebied en deze kan in meer of mindere mate overeenkomen met het gewenste perspectief van individuele bewoners of ondernemers. Hiervoor is oog in de participatie in fase 2.*
- 1.3 *Gezien de samenhang tussen het ontwikkelperspectief en de 'spoorse' opgave in Spoorzone Arnhem-Oost is de gemeente voor een deel afhankelijk van besluiten van het Rijk aangezien het ministerie van I&W hierover het beleid bepaald. Dit risico willen we beperken door te starten met het spooronderzoek Spoorzone Arnhem-Oost in samenwerking met het Rijk en de regio in kader van de werkagenda OVTK2040.*
- 1.4 *Gezien de complexiteit van binnenstedelijk bouwen en ontwikkelen is samenwerking met andere overheden en de markt noodzakelijk om de onrendabele top af te dekken. De samenwerking met het Rijk willen we borgen in kader van het verstedelijkingsakkoord. In fase 2 worden Rijk, regio en marktpartijen betrokken bij de uitvoeringsagenda voor de spoorzone.*

Financiën

Aan het vaststellen van het OP Spoorzone Arnhem-Oost zijn geen financiële consequenties verbonden.

In de volgende fase wordt de uitvoeringsagenda opgesteld. In die agenda zullen de ambities uit het ontwikkelperspectief inhoudelijk en financieel worden uitgewerkt en ter besluitvorming worden voorgelegd.

Uitvoering

Aan het collegebesluit wordt uitvoering gegeven door:

Het opstellen van de uitvoeringsagenda in het Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost fase 2 inclusief de participatie,

Het uitwerken van de verstedelijkingsstrategie Groene metropool Arnhem Nijmegen, Foodvalley en komen tot een verstedelijkingsakkoord, beoogd najaar 2021.

Het uitvoeren van het 'spoorse' onderzoek Spoorzone Arnhem-Oost conform de afspraken in het OV Toekomstbeeld 2040,

Het sluiten van de intentie-overeenkomst "Toekomst Spooreplacement Arnhem-Oost" met NS en ProRail.

Communicatie

Met behulp van een persbericht

Bijlagen

Stukken voor college

- Het Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost, fase 1 de ambitie
- Raadsinformatiebrief

Stukken voor gemeenteraad

- Het Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost, fase 1 de ambitie
- Raadsinformatiebrief